

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Gorzów Wielkopolski, dnia 25 marca 2026 r.

Poz. 644

UCHWAŁA NR 81/2026 KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W ZIELONEJ GÓRZE

z dnia 24 marca 2026 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 7) oraz art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania nadzorczego w przedmiocie zgodności z prawem uchwały Nr XX/115/2026 Rady Gminy Dąbie z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania dotacji celowej do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Dąbie **Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze stwierdza nieważność badanej uchwały w części dotyczącej:**

– Załącznika nr 1 do Regulaminu udzielania dotacji celowej do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Dąbie, pkt III. „Oświadczenia Wnioskodawcy” w zakresie oświadczeń o treści cyt.: „Oświadczam, że inwestycja zostanie zrealizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz ochrony środowiska” oraz cyt.: „Oświadczam, że nie posiadam zaległości wobec Gminy Dąbie z tytułu podatków i opłat lokalnych”;

– Załącznika nr 3 do ww. Regulaminu pn.: „Zgłoszenie rozpoczęcia eksploatacji przydomowej oczyszczalni ścieków” -

z powodu istotnego naruszenia art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) i art. 43 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.).

UZASADNIENIE

Na sesji w dniu 24 lutego 2026 r. Rada Gminy Dąbie podjęła uchwałę Nr XX/115/2026 w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania dotacji celowej do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Dąbie. Przedmiotowa uchwała wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w dniu 27 lutego 2026 r. i na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych została objęta postępowaniem nadzorczym.

Oceniając zgodność postanowień przedmiotowej uchwały z przepisami prawa, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze ustaliło, co następuje.

Rada Gminy Dąbie, korzystając z kompetencji określonej w art. 403 ust. 5 ustawy – Prawo ochrony środowiska, badaną uchwałą ustaliła Regulamin udzielania dotacji celowej do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Dąbie, stanowiący załącznik do uchwały (zwany dalej Regulaminem). Regulamin określa zasady, tryb przyznawania oraz rozliczania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Dąbie na dofinansowanie kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

W załączniku nr 1 do ww. Regulaminu Rada Gminy określiła wzór wniosku o udzielenie dotacji. W pkt III. pn. „Oświadczenia Wnioskodawcy” zawarto oświadczenie o treści: „Oświadczam, że inwestycja zostanie zrealizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz ochrony środowiska”.

Zgodnie z art. 403 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska rada gminy albo rada powiatu określi, w drodze uchwały, zasady udzielania dotacji celowej, o której mowa w ust. 4, obejmujące: 1) kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania; 2) tryb weryfikacji spełnienia kryteriów, o których mowa w pkt 1; 3) tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji celowej i sposób jej rozliczania.

W ocenie Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej narzucenie beneficjentom dotacji obowiązku zapewnienia realizacji zadania w zakresie budowy przydomowej oczyszczalni ścieków zgodnie z przepisami prawa, w tym ustawy Prawo budowlane oraz ustawy Prawo ochrony środowiska wykracza poza zakres upoważnienia udzielonego Radzie Gminy zawartego w art. 403 ust. 5 Prawa ochrony środowiska. Nie można narzucić obowiązku znajomości technologii i funkcjonalności wybieranej przydomowej oczyszczalni ścieków, jak również sztuki budowlanej przy jej montażu. Aby zapewnić prawidłową realizację zadania beneficjent przedstawia certyfikaty czy też aprobaty techniczne urzędnika (pkt V załącznika nr 2 do Regulaminu), jak również niezbędne pozwolenia wynikające z przepisów ustawy Prawo budowlane (zgłoszenie robót / pozwolenie na budowę), pozwolenie wodnoprawne wydane przez właściwy organ na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków oraz badania geologiczne gruntu (pkt IV załącznika nr 1 do Regulaminu). Ponadto wskazać należy, że do rozliczenia dotacji wymagane jest przedłożenie kopii faktur lub rachunków, a więc dokumentów wystawionych przez podmiot prowadzący działalność zarobkową (zawodową) w przedmiotowym zakresie.

Zdaniem Kolegium Izby w zakresie upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 403 ust. 5 Prawa ochrony środowiska nie mieści się również żądanie oświadczenia o treści: „*Oświadczam, że nie posiadam zaległości wobec Gminy Dąbie z tytułu podatków i opłat lokalnych*”. Taki zapis wskazuje na ograniczenie w dostępie do dotacji poprzez ustalenie obowiązku niezalegania z podatkami i opłatami lokalnymi względem Gminy, co narusza art. 43 ustawy o finansach publicznych, z którego wynika, że prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej. Z uwagi na to, że ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 403 ust. 4 określa katalog podmiotów uprawnionych do otrzymania dotacji, brak jest podstaw do ustanawiania przez radę gminy ograniczeń podmiotowych w tym zakresie, w ramach danej kategorii beneficjentów dotacji. Kolegium Izby wskazuje ponadto, że wymóg złożenia przedmiotowego oświadczenia nie wynika nawet z treści Regulaminu, a dopiero pośrednio z pkt III. „*Oświadczenia Wnioskodawcy*” załącznika nr 1 do Regulaminu, w którym oświadczenie to zostało wymienione.

W załączniku nr 3 do Regulaminu Rada Gminy ustaliła wzór „*Zgłoszenia rozpoczęcia eksploatacji przydomowej oczyszczalni ścieków*”, który w ocenie Kolegium Izby został ustalony przez Radę Gminy Dąbie z przekroczeniem upoważnienia określonego w art. 403 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska. O ile faktycznie, stosownie do art. 152 ust. 1 ww. ustawy, instalacja, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska, z zastrzeżeniem ust. 8, to organ stanowiący nie ma kompetencji – na podstawie art. 403 ust. 5 Prawa ochrony środowiska – do ustalenia wzoru zgłoszenia w przedmiotowym zakresie.

Postanowienia aktów prawa miejscowego nie mogą wykraczać poza granice kompetencji przysługujących organowi na podstawie przepisów ustawowych. Na zagadnienie prawidłowej realizacji przez organ stanowiący jednostki samorządowej upoważnienia ustawowego zwraca uwagę orzecznictwo sądów administracyjnych. Odstąpienie od tej zasady z reguły stanowi istotne naruszenie prawa. Zarówno w doktrynie, jak również w orzecznictwie, ugruntował się pogląd dotyczący dyrektyw wykładni norm o charakterze kompetencyjnym. Kolegium Izby dla potwierdzenia zasadności powyższego stanowiska odwołuje się do wyroku WSA w Poznaniu, wydanego w sprawie o sygn. akt I SA/Po 1305/15 (www.orzeczenia.nsa.gov.pl) w którym Sąd, powołując się na linię orzeczniczą sądów administracyjnych stwierdził, że przepis ustawy ustanawiający upoważnienie do wydania aktu prawa miejscowego podlega ścisłej wykładni językowej, a organ samorządu terytorialnego wykonujący kompetencję prawodawczą, zawartą w upoważnieniu ustawowym, jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia.

Naczelną zasadą prawa jest zakaz domniemania kompetencji. Należy podkreślić, że normy kompetencyjne (upoważniające) powinny być interpretowane w sposób ścisły, literalny. Jednocześnie niedopuszczalnym jest dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisów kompetencyjnych oraz wyprowadzanie kompetencji w drodze analogii. Każda uchwała organu władzy publicznej musi odpowiadać wymogom legalizmu – art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - „*Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa*”, a zatem musi być ona zgodna z obowiązującymi przepisami prawa materialnego.

Zgodnie z dyspozycją art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym – stwierdzenie przez organ nadzoru, że stanowiąca przedmiot postępowania uchwała lub zarządzenie narusza prawo, w konsekwencji może implikować orzeczeniem w całości lub w części jej nieważności bądź też wskazaniem nieistotnego naruszenia prawa. Przyjąc przy tym należy za ukształtowaną linią orzeczniczą Naczelnego Sądu Administracyjnego, że do rodzajów naruszeń przepisów skutkujących nieważnością uchwały organów jednostek samorządu terytorialnego zaliczyć należy naruszenia: przepisów wyznaczających kompetencje do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego - przez wadliwą ich wykładnię oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał (por. wyrok NSA z 3.12.1996 r. sygn. akt SA/Wr 949/96; wyrok NSA z 11.02.1998 r. sygn. Akt II SA/Wr 1459/97).

Z powyższych względów orzeczono, jak w sentencji niniejszej uchwały.

Na uchwałę Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze, służy Gminie prawo złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim, za pośrednictwem tutejszego Kolegium, w terminie 30 dni od daty jej doręczenia.

wz. Przewodniczącego Kolegium
Zastępca Prezesa Izby
Joanna Chruściel